

VII. ROČNÍK STUDENTSKÉ VĚDECKÉ A ODBORNÉ ČINNOSTI (SVOČ) NA PF UK
Oponentský posudek

AUTOR SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Nikol Roubíčková a Jan Brojáč

NÁZEV SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Právo homosexuálů na asistovanou reprodukci v mezinárodním srovnání a jeho rozsah a praxe v ČR

OBOR: Občanské právo hmotné

POSUDEK VYPRACOVAL: JUDr. PhDr. David Elischer

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti, praktické použitelnosti a teoretického významu

3/3

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Autorka (resp. autoři – dále jen autorka) zvolila aktuální téma právní úpravy soužití stejnopohlavních párů, a to konkrétně dílčího práva na asistovanou reprodukci. Je třeba předeslat, že institut registrovaného partnerství v českém společenském kontextu představuje – vedle nesezdaného soužití (kohabitanace) – jednu z alternativních forem soužití. Alternativní formy párového soužití jsou velmi aktuální společenský fenomén s mnoha dopady do různých sfér právního života. Realita posledních desetiletí ukazuje, že jde spíše o vzestupný trend v modu vívení současných párů. Pokud jde o právní úpravu soužití stejnopohlavních párů, docházelo v ČR k dílčím pokusům o kodifikaci již na počátku 90. let. V letech 1992-3 vláda připravovala novelizace zákona o rodině. Paragrafy týkající se homosexuálního soužití byly nicméně nakonec vypuštěny. První ucelený návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví byl předložen roku 1998. S výjimkou úpravy vztahů k nezletilým dětem odkazoval zcela na zákon o rodině. Vláda jej však v takové podobě zamítla. Teprve v roce 2005 byl návrh zákona o registrovaném partnerství poprvé schválen Poslaneckou sněmovnou a následně i Senátem Parlamentu ČR. Ve své době budil institut registrovaného partnerství z důvodu své netradičnosti jisté rozpaky. V evropském měřítku se o unikát však nejednalo. V současné době se zahajuje intenzivní debata o homoparentalitě (faktické i té právní), o homosexuálních adopcích (cizího i vlastního dítěte) a posléze i o právu na asistovanou reprodukci. Právě do této diskuse vnáší autorka svůj neotřelý pohled.

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

4/5

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Autorka v úvodu své práce jasně vymezila její cíle a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu naznačeny a i z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analytický přístup, který kombinuje s deskripcí a evaluací odborné literatury, aby nakonec dospěla k určitému syntetizujícímu závěru. V tomto ohledu autorka prokázala schopnost nahlédnout nad zákonným textem. Práce je psána v převažující míře z pozitivněprávního pohledu a neváhá konfrontovat různé úvahy de lege ferenda, což je ocenitelné zejména u otázky rodičovství v kontextu asistované reprodukce. Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů (nicméně postrádám práci doc. Wintra o ústavněprávních aspektech gay/lesbických adopcí – otázka diskriminace), které autorka správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je dostatečný.

3. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

3/4

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Jazyková i stylistická úroveň práce je velmi dobrá. V práci jsem – až na pár výjimek – neshledal podstatných gramatických chyb ani stylistických prohřešků (vhodnější by bylo hovořit o možnostech medicíny a nikoli schopnostech – str. 3). Autorka má někdy tendenci vyjadřovat se spíše hovorově (záležitostmi „okolo“ umělého oplodnění, „uprostřed“ 80. let), což písemný projev přeci jen hůře snese. S právní terminologií je v zásadě pracováno správně.

4. Hodnocení obsahové (věcné) připomínky k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

8/8

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Institucionalizované soužití zůstává v ČR dominantní formou soužití, což souvisí s komunitaristicky pojatým registrovaným partnerstvím, které mu ze zřejmých důvodů není na poli legálních forem soužití konkurentem. Z pohledu čiré statistiky lze hovořit – oproti očekáváním – o jistém zklamání, neboť od účinnosti zákona ke konci června 2012 jej uzavřelo pouhých 1390 párů. Úvahu o legislativních peripetiích je třeba uzavřít v tom smyslu, že současná podoba zákona o registrovaném partnerství (bez adopcí a souvisejících skutečnostech, o nichž hovoří autorka) je výsledkem dlouhého procesu vyjednávání a marných pokusů o jeho uzákonění. Z těchto důvodů je na něj nutno pohlížet jako na dílčí a především kompromisní výsledek komunitaristického přístupu k dané problematice. Zcela se dále ztotožňuji se závěrem, že před tím, než budeme uvažovat o přiznání práva na umělé oplodnění všem bez rozdílu pohlaví a sexuální orientace, budou muset proběhnout podstatné změny v úpravě osvojení.

5. Stručně celkové hodnocení práce a celkový počet bodů¹

18/20

Závěrečný komentář:

Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě i doktríně. Drobné výhrady a kritické komentáře jsem uplatnil výše v posudku.

Otázky k ústní obhajobě:

U ústní obhajoby by se autorka mohla blíže vyjádřit kupř. k

Otázce adopce registrovanými partnery - ústavněprávní kontext, (ne)diskriminace - jaký je pohled práva?

Jak si autorka vysvětluje relativně nízký zájem o uzavření RP?

V dne 15. 5. 2014

.....
.....

Oponent práce

JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

¹ Celkový počet bodů je součtem bodů udělených v předchozích čtyřech kategoriích.